

Piyade Albay : Vecdi Mürtüoğlu 1946/90
Hâkim Yarbay : Akdemir Akmut 469
Hâkim Kıdemli Binb: Coşkun Dündar 953-2-31

Askeri Adli Hâkim KıdBinb. Naci Gür
Askeri Adli Hâkim Yzb. Ülgen Bözen
Sezgin Esmeray ve Ödül Burdur

30/7/1971 tarih 971/171 Esas sayılı iddianameyle açılmış olan dava hakkında gerekli yargılama yapılmak üzere 16/8/1971 pazartesi günü saat 09.30 da mahsus salonda toplanıldı.

Yoklama yapıldı. Sanıklardan İrfan Uçar hariç, diğerlerinin gelmiş oldukları ve serbest olarak huzura alındıkları anlaşıldı. Yapılan müdafî avukat yoklamasından Faik Muzaffer Amag , Necdet Sağır , Erdoğan Köksal , Osman Fuat Toprakoğlu , Yılmaz Dereli , Nebil Varuy , Turgan Arınır , Yalçın Öztürk , Sadık Akıncılar , Akgün Ersoy , Salim Yavuz ve avukat Aykut Ergil'in gelmiş oldukları görülerek mahsus yerlerine alındılar.

Askeri Mahkeme Kurulu sanıkların tanıtılarak davaya bakmaya engel halleri hakkında bir istemleri bulunup bulunmadığı soruldu. İrfan Uçar hariç, sanıklar : Dosyaya lâyık ve hile inceleyemedikleri , Askeri Mahkeme Kurulunu teşkil eyleyen hâkimler hakkında bir bilgi ve kanaatlerinin bulunmadığını bu itibarla şu anda yargılamaya engel haller hakkında bir istemlerinin bulunup bulunmadığı hususunda bir şey söylemeyeceklerini beyan ettiler.

Askeri Mahkeme Kurulunu teşkil eyleyen şahıslar yönünden davaya bakmaya kanuni engel teşkil eyleyen her hangi bir hususun mevcut olmaması sebebiyle açık olarak duruşmaya bağlanıldı.

Sanıkların kimliklerinin tesbitine geçildi.

1- MAHİR ÇAYAN : Her hangi bir şekilde bu celse konuşmayacağını beyan etti. 30/7/1971 tarih ve 971/171 Esas sayılı iddianameye nazaran sanık kimliğinin : MAHİR ÇAYAN/Abdülaziz oğlu , 1946 doğumlu , Üsküdar İlgesi Kefgedede Mahallesi , Gündoğumu sokak , Cilt:22/2, Şahife:233, Hane:36 nüfusuna

kayıtlı ,Ankara AbidinpaşaBakkallar durağı ,No: 4/4 de mukim, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi son sınıfta 2690 numaralı öğrenci, Halen İstanbul Selimiye As.Ceza ve Tutuk Evinde tutuklu bulunduğu anlaşıldı.

TÜSTAV
ARSİVİ

2- ULAŞ BARDAKÇI : Askeri Mahkemenin sorularına cevap vermeyeceğini beyan ettiğinden keza dava dosyasında bulunan iddianameden kimliğinin

ULAŞ BARDAKÇI Ali oğlu 1947 doğumlu Hacibektaş İlçesi ,Bala mahallesi ,Cilt:1 , Sahife:69 , Hane:121 nüfusuna kayıtlı ,Ankara Yenigehir Yakıtcı lar sok.12/13 de mukim ,Ankara Orta doğu teknik Üniversitesi Fizik bölümü 3 ün cü sınıfta 569 numaralı öğrenci ,halen tutuklu.

3-KAMİL DEDE : Aynı şekilde, konuşmayacağını beyan ettiğinden tetkik olunan iddianameden kimliğinin ; Basri oğlu 1949 doğumlu Gölcük İlçesi , Degirmendere Mahiyesi ,Cilt:3, Sahife:68,Hane:459 nüfusuna kayıtlı,Gölcük Degirmendere yolu sokagında mukim.Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi 2 nci sınıfta 154 numaralı öğrenci ,halen tutuklu .

4- NECMİ DEMİR : Suallere cevap vermeyeceğini beyan eylemekle iddianameye nazaran kimliğinin ; Menafir Murat oğlu,1944 doğumluEzine, Camii kebir mahallesi,Cilt:1-1,Sahife:172,Hane:238 de nüfusa kayıtlı , Şişli İst. İk.Fak. 7-8 Sömestrede 2903 numaralı öğrenci, halen tutuklu .

5- İlkay Demir : Askeri Mahkeme Kuruluna karşı itimadı bulunup bulunmadığını henüz açık olarak ifade etmemiş olup,Avukatları tarafından dosyanın lıyıkı veyhile tetkik edilinceye kadar da bu hususta her hangi bir beyanda bulunmayacağını ve delayısıyla da kimliği hakkında açıklama yapmayacağını beyan etmekle ,iddianameden tesbit olunan hüviyetinin; Süleyman kızı , 1946 doğumlu ,Ezine,Çamii Kebir Mahallesi ,Cilt:1-1, Sahife:172, Hane:238 nüfusa kayıtlı ,İstanbul Tıp Fakültesi 5 nci sınıfta 7018 numaralı öğrenci , Halen As. Ceza evinde tutuklu anlaşıldı.

6- ZİYA YILMAZ : Kimliğini açıklamayacağını beyan etmekle,iddianamenin tetkikinden hüviyetinin; Yusuf oğlu,1938 Doğumlu ,Fatsa İlçesi,Bozdağ Köyü ,Cilt:3 , Sahife:86 , Hane:22 Nüfusuna kayıtlı ,Şişli Halâskârgazi caddesi ,No: 252/17 de mukim, Yüksek Ticari ve İktisadi İlimler Akademisi mezunu, Askeri Ceza evinde tutuklu olduğu anlaşıldı.

7-KADRIYE DENİZ ÖZEN : kimliğini söylemeyeceğini beyan etmekle iddianamedentesbit olundu.Mehmet Sadık Kızı ,1948 doğumlu, Mihalıççık İlçesi

iki safer köyü, Cilt:12, Sahife:104 , Hane:72 , nüfusuna kayıtlı , İstanbul - Kurtuluş, Savaş sokak Karadeniz Apt. 32-34/2 de mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 3g . sınıf öğrencilerinden Askeri Ceza evinde tutuklu.

8- RÜÇHAN MANAS : Kimliği hakkında beyanda bulunmayacağını zira itimat sorulduğu zaman bu konuda ihtirazi kayıt beyan ettiğini bildirmekle, iddianameden kimliği tesbit olundu. Muzaffer Kızı, 1945 doğumlu, Bursa 9. daire Cilt:36, Sahife:75, Hane:571 nüfusuna kayıtlı , Ankara Kavacık Subay Evleri , Üç yıldız caddesi No:54 de mukim, Ankara Sosyal Hizmetler Akademisi 3. sınıf öğrencilerinden Askeri Ceza evinde tutuklu .

9- JÜLİDE ZAIN : Kimliğini söylemeyeceğini beyan etmekle iddianameden tesbit olundu. Hasan kızı, 1950 doğumlu, Fatih, Karagümrük, Derviş ali mahallesi , Cilt:71-1 , Sayfa:53, Hane: 26 nüfusuna kayıtlı , İstanbul, Küçükçekmece Söğüksu , Fatih mahallesi No:6 da mukim , İstanbul Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü 8 nci sınıfta 6972 numaralı öğrenci, Askeri Ceza evinde Tutuklu.

10- NECATİ SAĞIR : Kimliğini söylemeyeceğini beyan etmekle iddianame tetkik olundu. Kimliğinin; İhsan Hakkı oğlu , 1947 doğumlu, Araklı İlgesi, Kalecik köyü nüfusuna kayıtlı , İstanbul Kadıköy , Suadiye Çen sokak Çınar Apt. da mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 2 nci sınıfta 7344 numaralı öğrenci, Askeri Ceza evinde tutuklu olduğu anlaşıldı.

11- ÖMER ERİM SÜERKAN : Dosyayı tetkik edinceye kadar konuşmayacağını beyan etmekle kimliği iddianameden tesbit olundu. Mehmet oğlu, 1946 Burdur, Üçdibek mahallesi, Cilt:12, Sahife:195, Hane:86 nüfusuna kayıtlı , İstanbul Anadolu hisarı , Küğüksu , yeni mahalle yolu 61/A da mukim, İstanbul Hukuk Fakültesi 2 nci sınıfta 9780 numaralı öğrenci , Askeri Ceza evinde tutuklu.

12- Abdullah Ceceloğlu : Kimliğini söylemeyeceğini belirtmekle iddianameden tesbit olundu. Ömer oğlu , 1942 doğumlu, Fatsa İlgesi Yusufllu köyü, Cilt:5, Sahife:128, Hane:45 nüfusuna kayıtlı , İstanbul Akaray Esen Palas otelinde mukim, Askeri Ceza evinde tutuklu.

13- TÜLAY TAP : Askeri Mahkeme Kuruluna karşı itimadi bulunup bulunmadığını bu celse beyan etmeyeceğini ve dolayısıyla kimliği hakkında bir beyanda bulunmamasıyla kimliği iddianameden tesbit olundu. İbrahim Nasir kızı ,

1941 doğumlu, Beyoğlu İlçesi Karaköy Alamescit Mahallesi ,Cilt:45,Sahife:16, Hane:3 nüfusuna kayıtlı , İstanbul, Kadıköy Feneryolu Eflâatun sokak No:12/2 de mukim ,Hemşire, Askerî Ceza evinde tutuklu .

14- ÖMER GÜVEN : kendisine askerî mahkemeye karşı itimadı bulunup bulunmadığı özellikle sorulmamış olduğu gerekçesiyle kimliği hakkında her hangi bir açıklama yapılmadığı beyan etmekle iddianameden kimliği tesbit olundu. Fuat oğlu ,1948 doğumlu,Siirt ,Nazif köyü,Cilt:1,Sahife:70,Hane:8 nüfusuna kayıtlı ,Siirt talebe yurtunda mukim ,İst.Tıp Fakültesi 3. sınıfta 6046 numaralı öğrenci ,As.Ceza evinde tutuklu.

15- ÖMER ÜZER : Bu oturum hiç bir suale cevap vermeyeceğini beyan eylediğinden iddianameden kimliğinin tesbitine geçildi. Osman oğlu 1945 doğumlu İst. Eminönü,Alemdar Binbirdirek mahallesi ,cilt:111, Sahife:127 ,Hane:11 nüfusuna kayıtlı , Üsküdar,Büyükbahçe sokak No:20 de mukim , İstanbul Şişli Özel İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi son sınıfta 3279 numaralı öğrenci .Askerî Ceza evinde tutuklu .

16- MEHMET BALABAN : Askerî Mahkeme Kuruluna teşkil eden şahıslara karşı itimadı olduğunu beyanla kimliğinin Ali oğlu 1945 doğumlu , Menemen Güzelhisar köyü nüfusuna kayıtlı , Üsküdar,Cennet Mahallesi , Küçükçekmece, Hürriyet caddesi "ermersaray apt. No:14,Daire:23 te mukim , 6 no1 felse filosu ,Kemerburgaz İstanbul'da 1965/182 Sicil No.lu Hv.Üst. Evli Çocuksuz ,Halen Askerî Ceza evinde tutuklu.

17- MUSTAFA GÖSKÜN - Dosyaya tetkik etmeksiz kimliği konusunda açıklama yapmayacağını belirtmekle iddianameden tesbit olundu. Ahmet oğlu, 1947 doğumlu,Sarıyer ,yeniköy nahiyesi ,Rumeli hisar köyü ,Küçükdere mahallesinde mukim ve nüfusa kayıtlı İstanbul Şehir Tiyatrolarında görevli , Halen Askerî Ceza evinde tutuklu, olduğu anlaşıldı.

18- AVNİ YALCIN : Dosya avukatın tarafından inceleninceye kadar konuşmayacağını, demekle iddianameden kimliğinin tesbitine geçildi. Sırrı oğlu, 1945 doğumlu ,Sivas İli nüfusuna kayıtlı ,İst. Şehir Tiyatrolarında aktör,İst. Kadıköy, Acıbadem caddesi 30/14 Bahar Apartmanında mukim ,aynı As. Ceza ve tutuk evinde tutuklu.

19- İsmail Yılmaz Erdoğan : Dosyaya incelenmeden ve bu konudaki

müracaatına cevap verilmediğinden konuşmayacağını beyan etmekle iddianamedeki kimliğinin tesbitine geçildi. Mehmet Selâhattin oğlu, 1943 doğumlu, İliç ilçesi Doğanköy nüfusuna kayıtlı, İstanbul Büyükdere, Çubukçu sokak Arzum Apt. 12/3 de mukim, İstanbul Devlet Güzel sanatlar akademisi 4. sınıfta 7274 numaralı öğrenci, Askerî Ceza evinde tutuklu.

20 - BASİM ÖZKAN : Kimliği hakkında açıklama yapmayacağını belirtmekle iddianameden tesbit olundu. Tahsin oğlu 1950 doğumlu, Geyve ilçesi, Gazi Süleymanpaşa Mah. Cilt:1, Sahife:113, Hane:114/4 de nüfusa kayıtlı, İstanbul Tokat Öğrenci Yurdunda mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 2 noel sınıfta 7388 numaralı öğrenci, Askerî Ceza ve tutuk evinde tutuklu.

21- EMEL AYŞE MESGİ : Avukatım dosyayı inceleyinceye kadar hiç bir sualinize cevap vermeyeceğim demekle, iddianameden yapılan kimlik tesbitinde: Muhammer kızı, 1950 doğumlu, Eyüp Davutpaşa Yamağcıoğulları, Hane:16, Cilt:19-1, Sahife:22 de nüfusa kayıtlı, İstanbul Niğantaşı Valikonuşu caddesi, yeni-yol sokak No:23/6 da mukim, İstanbul Şehir Tiyatroları Harbiye Bölümünde Aktrist, Askerî Ceza evinde tutuklu.

22- ABDURRAHMAN TÜRE : Ben avukatım dosyayı dosyayı tetkik etmediğinden ginden kimlik konusundaki suallere cevap vermeyeceğim demekle kimliğinin iddianameden tetkik ve tesbitine geçildi; Ahmet Seyfettin oğlu, 1950 doğumlu, Araklı ilçesi Kalecik Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Ortaköy Büyükdere sokak 58/3 de mukim, İstanbul Beşiktaş Işık Özel Yüksek Mühendislik ve Mimarlık Okulu Akşam İnşaat bölümü 2 noel sınıfında 4000 numaralı öğrenci, Askerî Ceza evinde tutuklu.

23- MUHARREM YAVUZ : Dosyayı incelemek için verdiğim dilekçeye cevap gelmediğinden bu konudaki suallerinize cevap vermeyeceğim dediğinden kimliği iddianameden tetkik ve tesbit olundu; Muhittin oğlu, 1950 doğumlu, Zile ilçesi Alameşit Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Fatih Karagürdik Melekhoça Caddesi 55/11 de mukim, İstanbul Hukuk Fakültesi 4 sınıfta 11102 numaralı öğrenci, Askerî Ceza evinde tutuklu.

24- ERDOĞAN KAMISOĞLU : Dilekçe verdiğim halde dosyayı inceleyemedim, bu konudaki suallerin hiçbirisine cevap vermeyeceğim, dedi. Bu itibarla iddianameden tesbit olunan kimliğinin Nuri oğlu, 1946 doğumlu, Adapazarı

Cumhuriyet mahallesi nüfusuna kayıtlı ,İst. Şişli Kodaman sokak No:151/4 de
makin ,İstanbul Devlet Güzel Sanatlar akademisi 4. sınıfta 7372 No'lu Öğrenci
Askerî Ceza evinde tutuklu.

25- KKKKKH MUSTAFA AYNUR : Davaya üzerinde gerekli incelemeyi yap-
madım. Cevap vermeyeceğim, demekle iddianameden tetkik olunan kimliğinin:
Bahri oğlu 1944 doğumlu ,Tokat Gümeç köyü nüfusuna kayıtlı , Tokat Öğrenci
yurdunda makin, Beşiktaş Özel Işık Yüksek Mühendislik ve Mimarlık okulu son
sınıf İnşaat Gündüz bülkahinde 5106 numaralı Öğrenci ,Halen Askerî ceza evin-
te tutuklu olduğu anlaşıldı.

İddianamenin okunmasından önce söz alan Sanık Necmi Demir ,İlkey
Demir, Oğuz Öder ,Ulaş Bardakçı ve Necati Sağır Müdafii Av. YILMAZ DERELİ :

Mahkemenizde görülmekte olan davaya Türk ve Dünya Kamu oyu gözle-
rini dikmiştir. Bu dava Anayasanın safere ulaşması davasıdır. Bu itibarla Ana-
yasa çerçevesinde görülmesi ve bağımsız Mahkemelerde halledilmesi gerekir.
Anayasanın 7 . maddesi yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemeler-
de kullanılmasını emirler. Anayasanın 132 inci maddesi hâkim bağımsızlığının
hudutlarını çizmektedir. Bu itibarla 353 sayılı kanuna göre
teşekkül eden Askerî Mahkeme bağımsız bir mahkeme değildir. Davaya bakmaktan
içtinap edilmesini ,saygı ile arz ederis, dedi

Av. Faik Nusaffer Amag usul hakkında itirazı olduğunu beyanla
353 sayılı kanunun 178 inci maddesi duruşmada cereyan eden vak'aların ve mad-
dede yasılı diğer hususların zapta geçmesi lâzım geldiğini ,hâlbuki ,bazı
müdafiler tarafından söz istenmiş olmasına rağmen cevap verilmeyişinin zapta
geçilmediğini bu itibarla aynı kanunun 144 nolu maddesi gereğince bu mevzuun
halledilmesi gerektiğini ve bu madde gereğince bir karar verilmesini talep
ederim, dedi.

Müdafi avukat Akşin Ersoy , müvekkili olan Kadriye Deniz Özen'in
Askerî Savcıya ifade verirken, evvelce işkenceye tabi tutulmuş olduğunu belirt-
miş olmasına rağmen Askerî Savcı tarafından bu konuda her hangi bir işlem
yapılmadığını ,böylece bir işkence ihbarına muttali olan As. Savcının harekete
geçmemek suretiyle duruşmadaki iddia nakamandan da çekilmesi gerektiğini be-

yan ve ayrıca Av.Faik Müzaffer Amaçın tarafından gösterilen maddeler gereğince bir itirazı bulunduğunu , özellikle 353 sayılı kanun hükmüne göre bütün sanıklara ayrı ayrı itimat sorulması gerektiği halde bu usulün yapılmadığına , notekim Mehmet Balaban'ın bilhücre kimlik tesbitinde itimat beyan ettiğini bu hususun da usule aykırılık teşkil ettiğini ifade etti. Bu husus yerine getirilmediği halde yerine getirilmiş gibi sabit tanzim edilmiştir, dedi.

Müdafiler yerinde bulunan İst. Barosu Av. ALİ YASAR : Emel Mesçi , Mustafa Coşkun ve Avni Yalçın'ın müdafii olduğunu beyanla bu konuda Kartal 1. Noterince tanzim olunan 3 adet usulü vekâletnâmeyi ibraz etti. Dosyasına kondu. Adı geçen avukat, Sıkı yönetim Askerî Mahkemesi Kuruluşu itibariyle Anayasadan tabii hâkim prensibine aykırıdır. Suç tarihinden sonra kurulan ve idarece tayin edilen hâkimlerden müteşekkül bir mahkeme karşısındayız. Bu itibarla , mahkemenin teşekkül tarzı Anayasadan tabii hâkim ilkesine aykırıdır. Hâkimlerin ve savcılarının bu itibarla görevsiz ve yetkisiz olması gerekir. Ayrıca müvekkillerimiz tarafından ve özellikle Mustafa Coşkun tarafından, işkenceye tabi tutulmuş olduğu hususu ifadesi alınırken, Savcıya beyan edilmesine rağmen ilgili makamlara duyurulmamıştır. Kaldı ki , işkencenin mevzuu/Sıkıyönetim Komutanlığı ve Başbakan dahi bilmektedir. 30 gün müddetle sanıklar işkence altında tutulmuşlardır, dedi.

BALIM YAVUZ : sanık sandalyesinde bulunan şahıslara işkence yapılmıştır. ifadeleri kerhen ve tezyik altında alınmıştır. Müvekkillerinden Rasim Özkan , 20/7/1971 tarihinde tutuklanıncaya kadar 36 gün müddetle poliste işkence görülmüştür. Halen işkence gördüğüne dair darp izlerini ayaklarında taşımaktadır. Gerekli işlemin yapılması için , İst. C. Savcılığı vasıtasıyla sıkı Yönetim makamlarına müracaatta bulundum. Gereken işlem yapılmadı. Müvekkilim Rasim Özkan'ın tabii tutulduğu işkence sebebiyle ayaklarında bulunan aras halen sıhhatini tehdit etmektedir. Bu itibarla , bir hastaneye kaldırılmasına , Tedavi görmesi ve ayrıca Adli tıptan müvekkilimin işkenceye tabi tutulduğuna dair rapor alınmasını ve bir suretinin tarafımıza verilmesini yüksek mahkememizden talep ederim, dedi.

AV. AYKUT BEGİL : Müvekkilim Jülide Zaimbena polis tarafından alınan ifadesinin işkence sonucu olduğunu hatta ifadesinin altı kendisine inşa

ettirilirken bir başkası tarafından eli tutulup yardım edilerek bürüyle zaptın altına imsalandığını , müvakkilesinin halen tedavi görmekte olduğunu işkence gördüğüne dair iddianın Askerî savcıya duyurulmasına rağmen Askerî Savcı tarafından her hangi bir şekilde işlem yapılmamasından dolayı iddia makamından çekilmesini talep ettiğini bildirdi.

Necati Sağır vekili Av. NECDET SAĞIR : Müvakkilim Necati Sağır

Sıkıyönetim Komutanlığına göz altına alınmış ve bana tutuklandığını 19/6/971 tarihinde tutuklandığını bildirmiştir. Ben buna üzerine haklarını müdafaa edebilmek için sıkı yönetim makamlarına 29/6/1971 tarihinde 3222 ve 3223 numarayla müracaatta bulundum. Bana 5/7/1971 tarihinde cevap verildi. Mahkeme Mahkeme ,yalnızca duruşmadan ibaret imiş gibi bir kanaat/ve hareket edilmektedir. Müdafaa hakkı önceki devreyi de kapsar. Bu itibarla müdafaa hakkım kısıtlanmıştır. Ayrıca Ali Yağar ve Yılmaz Dereli tarafından mahkemenin bağımsız ve tarafsız olmadığına dair serf edilen iddiaya da iştirak etmekteyim. Bu şekil muamelelerin usatılmış olmasını sanıkların işkenceye tabi tutulmasına bağlanmaktadır, dedi.

Av.SADIK AKINCIAR : Sanıklardan Mahir Çayan , duruşmaya getirilmeden iki saat öncesine kadar demire vurulmuştur. Bu insan Haysiyetine aykırıdır. Ayrıca ,basi sanıkların hücreye konulmuş olması da kanunlara aykırıdır. Diğer sanıklar ,keza işkence gördüklerini beyan etmişlerdir. Bu hususlar iddia makamını işgal eden As.Savcıya bildirildiği halde her hangi bir muamele yapılmamıştır. Bu itibarla As.Savcının iddia makamından çekilmesini talep ediyorum,dedi. Adı geçen Avukat Zincire vurulma mevzuunda iki sayfadan ibaret bir dilekçeyle ilişkisi olarak Anayasa Mahkemesi Kararının yayınlandığı 26/1/1968 tarihli Resmî Gazete'yi tevdi etti. Dosyasına kondu. Mahir Çayan'ın Demir'e vurulması hakkında mahkemece verilmiş bir karar varsa bu kararın kaldırılmasını ,Mahkeme kararı olmaksızın demire vurulmuş ise böyle bir uygulamaya derhal son verilmesi için karar ittihasını ve 353 sayılı kanunun 176/4 üncü maddesinin iptali için konunun Anayasa Mahkemesine iletilmesine karar verilmesini talep etmiş olduğu görüldü.

Sanıklardan Kâmil Dede : Benim ve arkadaşlarımanın ifadeleri alındığı sırada işkenceye tabi tutulduğumuz hususu As.Savcı tarafından bilin-

mektedir. Emniyette İhsan Somer isimli polis memuru tarafından tesbit olunan ifadelerimiz bir karacı binbaşı ve bir Deniz yüzbası tarafından ,bu size mi aittir? diye sorulmuştu. Savcı tarafından ifade başkasının yanında alınmaz biz bu subayların askeri savcı olduğunu mahkemenisice tutuklama talebi sebebiyle sorgularımız yapılırken askeri savcıya ifade vermediniz mi şeklindeki sualiniz üzerine anladık. Bundan sonradır ki askeri savcı tarafından geniş olarak ifadelerimizin tesbiti cihetine gidilmiştir. Bu itibarla as. savcıya red dediyorum iddia makamından çekilmesin istiyorum dedi.

SANIK ÖMER GÜVEN: Konuşmamaya kararlıydım, ancak avukatım olmadığı için konuşmak lüzumunu hissettim. Elbetteki gerekçeleriyle söyleyeceğim sabırla dinleyin beha ve arkadaşlarıma işkence yapılmıştır, Rasim Üzken işkenceye tabi tutulmuştur, Başbakan demeç vermiş ve Devlet teşkilâtının bütünlüğe kavuşturulduğundan bahsetmiştir. Bu bütünlük Devlet mekanizmasının işkence yapması bütünlüğüdür. Emniyet müdür muavini Salih Bora gazetecileri emniyete almamıştır Bize yapılan işkencelerden iddia makamının haberi ve malûmatı vardır. Bu itibarla iddia makamını teşkil eden iki askeri savcıyı komplocu olarak vasıflandırıyorum. İddia makamından çekilmelerini istiyorum. Bizler hakkında siyasal iktidar tarafından karar verilmiştir. Demokrasi oyunu içinde usuli muameleler söz almalar ve söz vermeler şekli cereyan etmektedir. Biz bu işkenceleri merhamet uyandırmak için söylemiyoruz mevcut siyasal iktidarın ve onun emrindeki kuruluşların demokrasi oyununu bozmak ve onu meydana çıkarmak için söylüyoruz, dedi.

Bir kısım müdafiler ve sanıklar tarafından dermeyen olunan askeri mahkemelerin kuruluş bakımından , tabii hakim ilkelerine aykırı olduğu, işkence yapıldığı ve bunun tesbiti, askeri savcılarının kendilerini reddetmesi konusu ve diğer hususlardaki talepler hakkında 353 sayılı kanunun 47. maddesi gereğince iddia makamından mütaleesi soruldu. Askeri savcı sanıklara tarafımızdan alınan ifadeleri sırasında herhangi bir tezyik ve cebirle bulunulmadığı gibi başka bir makam tarafından işkence yapıldığı hususuna da mütali değiliz. Sorguları serbest olarak yapılmıştır. Şimdi yargılama engellenmek istenmekte ve savunma hakkı kısıtlanacağına kamu oyunda yanlış kanaatler uyandırılmaya çalışılmak tadır. Anayasayı tebdil etmek isteyen sanıklar eylemlerinde muvaffak olarak

bir halk mahkemesi kurma imkânına kavuşmuş olsalardı ne şekilde hareket edecekleri malumdur. Biz yalnızca hukuka ve vicdanî kanaatlerimize göre hareket ettik bu itibarla iddia makamını terketmiyoruz. Sayın müdafiler tarafınca dan askeri mahkemelerin kuruluşu ve hakimlerin tayinleri itibariyle bağımsız olduklarına, tabii hakim prensibine aykırı olduğuna değinen iddialar yerin de değildir. Anayasanın 132. maddesine göre hakimler anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler bunun dışında herhangi bir veya organın telkin veya müdahalesi bahis konusu olamaz. Bu iddialar daha evvelden de birçok defalar duruşmaları sürünceşinde bırakmak gayesiyle serdedilmiştir. Anayasanın 151. maddesine göre anayasaya aykırılık iddiasının ciddi bir mahiyeti olması icap eder. Halbuki bahis konusu kuruluş anayasayemistenit kanunlarla tanzim edilmiştir. 1402 sayılı Sıkıyönetim kanununun 10. maddesi hakimlerin hiçbir suretle değiştirilemeyeceğini ve bu itibarla yapılan tayin süresinden sonra da bağımsız olduklarını gösterir. 353 sayılı kanun ve 357 sayılı kanunlar bu müesseseleri tedvin etmiştir. Kaldaki anayasanın 151. maddesine göre anayasaya aykırılığı iddia olunan kanun veya maddenin bir uygulama maddesi olması gerekir. Bu itibarla ileri sürülen taleplerin reddi gerektiği mütalacasındayız, dedi.

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ: Vaktin geçikmiş olması nazara alınarak duruşmanın aynı gün saat 13.30 a bırakılmasına oybirliğiyle karar verilip açık olarak tefhim edildi. 16/8/971

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

T. KATİBİ

Duruşmanın bırakıldığı saatte askeri mahkeme kurulunda herhangi bir değişiklik olmaksızın iddia makamında hakim Md. bnb, Naci Gür ve Da. Hakim Md. Yzb, Ülgen Sözer hazır oldukları halde Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı. Yapılan yoklamada, hazır bulundurulmuş sanıkların serbest bir şekilde huzura alınmış oldukları görüldü. Müdafilerin geldikleri anlaşılmakla mahsus yerlerine alındılar.

Bir önceki oturumda ileri sürülen talepler sebebiyle,

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ :

GENELİ DÜŞÜNÜLDÜ :

1 - Sanık Mahir Çayan Vekili Av. Faik Müzaffer Anaç 16/8/1971 tarihli dilekçesiyle sanık Mahir Çayan'ın demire vurulduğundan bahisle 353 sayılı kanunun 76/4. maddesinin iptali için anayasa mahkemesine başvurulmasını talep etmektedir. Her ne kadar dilekçede 176/4 olarak madde numarası zikredilmişse de mahiyeti itibariyle bunun 76/4. maddesine natuf olduğu kanaatine varılmıştır. Anayasanın 151. maddesine nazaran uygulanacak bir kanun hükmü Anayasa'ya aykırı görüldüğü takdirde talep halinde veya res' en bu konu teşekkül edilir. 353 sayılı kanunun 76. maddesinin 4. fıkrası yalnızca (tutuklu duruşmaya bağlı olmaksızın çıkarılır.) tarzında ifadesini bulan hükmüyle müddetince askeri mahkemeye hitap etmekte olup, bu maddenin diğer hükümlerininin Askeri mahkeme ce ve mahkeme tarafında en yapılacak uygulama ile bir alfabası yoktur. bulunmaması Anayasanın 151. maddesindeki açık hükmü sebebiyle bu konuda Anayasa mahkemesine müracaat hususunda bir karar ittibasına mahal olmadığına,

2 - Avukat Yılmaz Dereli'nin 16/8/1971 tarihli dilekçesiyle 353 sayılı kanunun 16. ve 40. maddeleriyle 1402 sayılı kanunun 11. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarınının Anayasaya aykırılığı sebebiyle gerekli işlemin yapılmasına talep etmiş ve diğer sanık müdafileri Askeri Mahkemelerin kuruluşu, işleyiş tarzı, Hâkimlerin tayinleri sebebiyle bu müessesenin Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasanın bağımsızlık prensibine aykırı olduğu hususunda talepte bulunmuşlardır. Keza Askeri Mahkemelerin sıkı yönetim Mahkemesi olarak kuruluş ve işleyiş müdafî avukatlar tarafından Anayasanın 32 inci maddesinde ifadesini bulan tabii hâkim prensibine aykırı olduğu iddiasında bulunmuşlardır. Anayasanın yedinci maddesi yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelere yürütüleceğini emirdir. Aynı Anayasa Mahkemelerinin, bağımsızlığının/mahiyetini, hudut ve şuralını, yargıya ayarlığı üçüncü bölümünde etraflıca açıklamış bulunmaktadır. Anayasanın 132 inci maddesine nazaran hâkimler görevlerinde bağımsız olup Anayasaya, Kanuna ve vicdanî kanaatlarına istinaden hüküm verirler. Hiç bir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında hâkimlere, mahkemelere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve/teklifte bulunamaz. Bu şok-

liyle ifade olunan hâkim ve Mahkeme bağımsızlığı ilkesi aynı Anayasanın 138 ve 141 inci maddelerinde derpiç olunan As. Mahkemeler v. As. Yargıtay için de geçerli bulunmaktadır. Anayasanın 132 inci maddesi Askerî Hakimlerin Üstlük işlerini ve As. Mahkemelerin Kuruluş ve işleyişlerini kanunla düzenleme /sahasına terk etmiştir. Bu saha, sayılan hakimlik bağımsızlığı ve teminatı yanında askeri hizmetlerin gerekleri de mindemig olmak suretiyle 357 sayılı As. Hâkim ve savcılar kanunu ile 353 sayılı As. Mahkemeleri Kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki kanunla düzenlenmiştir. As. Hakimlerin İcra organı tarafından tayin edilmiş olmaları hiç bir vechile bağımsızlık prensibine aykırı değildir. Asıl olan , hakimın ve mahkemenin yargı görevini ifa ettiği takdirde resen ve diğer şekillerde ona kararlarında tesir edilmemesidir. Bu itibarla , mezkûr kanunların ve ayrıca 1402 sayılı sıkı yönetim Kanunu'nun anılan maddelerinin Anayasaya aykırı olduğunu gösterecek her hangi bir husus mevcut değildir. Kaldı ki : 1402 sayılı Sıkı yönetim Kanununda bir yargı yeri olarak gösterilen Askerî Mahkemelerin Anayasaya aykırı olduğu hakkındaki iddia , As. Yargıtay tarafından da ciddi görülmemiş ve As. Yargıtay Daireler Kurulunun 24/1/1964 tarih ve 12/Esas , 1 sayılı kararıyle bu konudaki iddia reddedilmiştir. Anayasanın 32 inci maddesinde ifadesini bulan tabii hakim prensibi (Hiç kimse tabii hakiminden başka bir merci önüne çıkarılamaz . Bir kimseyi tabii hakiminden başka bir merci önüne çıkartmak sonuğunu doğur- ran yargı yetkisine sahip olağan üstü merciler kurulamaz.) şeklinde ifade edilen tabii hâkim ilkesinden maksad her hangi bir şahsın bir suç işleme halinde daha önceden belirlenen hâkim önüne çıkarılmasıdır. Anayasanın 124. maddesindeki Sıkı yönetim ise her şeyden önce Anayasal bir müessesedir. Anayasanın tayin ettiği bir müessesenin Anayasaya aykırı olduğunu lojik yön- den iddiaya isnad olmadığı gibi bu kanuna müsteniden ilân edilen sıkı yönetimin Anayasaya aykırılığı iddiası da Anayasanın 151 inci maddesinde yalnızca Türkiye Büyük Millet Meclisince çıkarılan Kanunlar ile Meclis iç Tüzüğüne ilişkin kanunların kararlara matuf ve mühasır bulunması , sıkı yönetim ilânının onayına dair kararın ise bu kapsam dışında kalması itibariyle sıkı yönetimin kararına ilişkin Anayasaya aykırılık iddialarının ciddi olma vasfı mevcut değildir. 124 üncü maddede hangi ahvalde sıkı yönetim ilân edileceği bir Ana-

Bk. Enver

yasa hükmü olarak derpiş edilmiştir. Bu itibarla , sıkı yönetim ilânını gerektirecek bir fiil işleyen sanık ve sanıkların bu fiilleri sebebiyle sıkı yönetim mahkemelerinde yargılanacakları hususu her şeyden önce 124 maddesi ile ilgili davaların yargı merciini göstermesi sebebiyle tabii hakim ilkesi içinde müteessir zaruri olan ve Anayasamızın prosedürüne uygun olan bir hukuk mensumesi olarak ifade edilmiştir. Anayasamızın 124 . maddesinde belirtilen sebeplere ilişkin bir fiili işleyen şahıs yargı yeri olarak bu fiil sırasında sıkı yönetim As. Mahkemeleri önüne çıkarılacağına bidayet-ten itibaren bilmiş olmakla gerek doktrin ve gerekse kasaf içtihatlarında kabul edildiği şekilde Anayasamızın tabii hakim prensibine aykırı bir durum mevcut değildir. Bu itibarla , bahis konusu edilen ve yukarıda belirtilen Anayasaya aykırılık iddialarının **HEDDİNE** ,

3- Sanıklar ve müdafileri tarafından sanıklara işkence edildiği iddia olunmaktadır. Bu iddianın gerçeklik payı şu anda dosyada mevcut belgeler muvacehesinde belli değildir. Ancak her şeyden önce , şunu belirtmek gerekir ki : Askerî Mahkemeler , hükümlerini duruşmadan edindikleri vicdanî kanaatlarına göre verirler. Delillerin kıymetlenmesi , bu hükmün işi altında serbestçe yapılırlar. Bu itibarla ileri sürülen iddiaların resen dava konusu ile ilişkisi mevcut değildir. Sanıklar bu iddialarını ve ihbarlarını ilgili makamlara duyurmakta muhtardır. As. Mahkemece , sanıkların işkenceye tabi tutulup tutulmadıkları cihetinin tahkiki yoluna gidilse dahi , ve bir an için bu iddianın gerçek olduğu sübut bulsa dahi bu tesir ve tazyikin gerçekleşti söylemek gıyesine matî olarak mı , yoksa şu veya bu şekilde ifade almak maksadıyla mı yapıldığının tesbitinin imkân dahilinde bulunmaması ve delillerin serbestçe tahkiki yönünden her hangi bir etkisi olmaması sebebiyle bu konuya ilişkin itirazların ve taleplerin **HEDDİNE** ,

4- Duruşmanın başlangıcında sanıklardan mahkeme kuruluma karşı itimatları bulunup bulunmadığı sorulması hususu bir usul hükmü olarak uygulanmıştır. Sanıkların kamusalarda gösterilen sebepler tahtında mahkeme kurulunu veya hükümlerden birini reddetmeleri her zaman için mümkün olup bu husus sanıkların en tabii haklarıdır. Ancak dosyaya tetkik etmedik gerekçeyle itirazda bulunmak ve usul hükümlerinin uygulanmadığı hususunu ifade etmek

hususlu mahkememizde ciddi ve samimi kabul edilmez. Zira ,müracaatları sebebiyle dava dosyasında bulunan ,belgeleri imkân nisbetinde tetkik edebilecekleri hususu menşup oldukları Baro tarafından avukatlara duyurulmak üzere müttekere yazılmıştır. Avukatların bu konuya mütedair , ikinci bir dilekçeleri sebebiyle saat belirtilerek tetkik imkânı hazırlanmış ve bir kısım müdafiler bu zaman sarfında dosyaya tetkik etmişlerdir. Ayrıca sanıkların dava dosyasını imkân nisbetinde tetkik edebilecekleri ceza evi müdürlüğüne iletilmiş , nitelikli sanık Mahir Çayan , Necmi Demir , İlkey Demir , Necati Sağır , ve Rasim Üzkan zamanın elverdiği nisbette im evreki tetkik etmişlerdir . Bu itibarla sanıklar ve müdafiler tarafından usulsüzlük iddialarını gerçek olarak kabul etmeye dosya münderecata ve gerçek durum mavacesinde imkân yoktur.

5- Savcının reddi , 353 sayılı kanuna göre mümkün değildir. Anılan Kanunun 46 ıncı maddesine nazaran savcı kendiliğinden lüzum gördüğü takdirde daha önceki maddelerde yazılan sebepler dolayısıyla çekilebilir. Talep üzerine mütaleaları sorulduğu zaman iddia makamını teşkil eden sevcılar , çekilmeyeceklerini beyan etmiş olmakla bu konuda As. Mahkemesince hükmü ittihasına mahal bulunmamaktadır. bundan dolayı savcunun çekilmesine mütedair itirazlar hakkında da karar ittihazına mahal olmadığına oy birliği ile karar verilip açık olarak tefhim edildi. 16/8/1971

Başkan Üye Üye T. Kâtibi

Duruşmaya devamla iddia makamı tarafından iddianamenin okunması istenildi: 30/7/1971 tarih ,971/171 Esas sayılı iddianame As.Savcı tarafından okunmasına geçildi.

32 nci sırada (Konsolosun öldürülmesinden sonra sanıklar) başlığına taşıyan kısma kadar olan iddianame As.Savcılar tarafından okundu.

GEREKİ DÜŞÜNÜLÜ: Duruşmaya saat:16.25 te başlanılmak üzere 15 dakika müddetle ara verilmesine oy birliği ile karar verilip açıklandı.

16/8/1971

Başkan üye üye T. Kâtibi

Verilen arayı miteakip açık olarak oturuma devamla iddianamenin olummasına geçildi: Okunan iddianameye nasaran bu oturunda hazır bulunan Sanıklardan Mahir ÇAYAN'ın T.C.K.nun 141/1 , 142/1 ,142/6 ve 146/1 inci maddeleri gereğince ,

Ulas Bardakcı'nın T.C.K.nun 141/1 ve 146/1 maddeleri gereğince,
Kamil DEDE'nin Tck.nun 141/5 , 146/1 maddeleri gereğince ,
Neomi DEMİR'in TCK.nun 141/5 , 142/1 ve 146/1 maddeleri gereğince,
İlkay DEMİR'in TCK.nun 141/5 , 142/1 ve 146/1 maddeleri gereğince,
Ziya YILMAZ'in TCK.nun 141/5 ve 146/1 maddeleri gereğince,
Kadriye DEMİR ÜZEN'in TCK.nun 141/5 ve 146/1 maddeleri gereğince,
Niçhan Menas'ın TCK.nun 141/5 ,146/1 maddeleri gereğince,
Julide ZAHİN'in TCK.nun 151 ve 240 inci maddeleri gereğince,
Necati SAĞIR'ın TCK.nun 141/5 , 142/1 ve 146/1 maddeleri gereğince
Ömer Erim SÜREKAN'ın TCK.nun 141/5 ve 146/1 maddeleri gereğince ,
Abdullah GÖRÜLOĞLU'nun TCK.nun 141/5 ve 146/1 maddeleri gereğince,
TEHİR YAD'ın TCK.nun 141/5 ve 146/1 maddeleri gereğince ,
Ömer GÜVEN'in TCK.nun 141/5 ve 151 inci maddeleri gereğince,
Özgür ÜNER'in TCK.nun 141/5 ve 146/1 maddeleri gereğince,
Mehmet Balaban'ın TCK.nun 146/3 ve 173/3 Unol maddeleri gereğince,
Mustafa GÖSKUN'nun TCK.nun 150 , 173/3 ve 6136 sayılı kanunun 13üncü maddesi gereğince,
Avni YALÇIN'in TCK.nun 173/3 ve 6136 sayılı K.nun 13. maddesine gereğince,
İsmail Yılmaz ERDOĞAN'ın TCK.nun 150 ve 173/3. maddesi gereğince,
Ensin Özkan'ın TCK.nun 150 ve 173/3 maddesi gereğince ,
Emel Ayşe MESCI'nin TCK.nun 150 ve 173/3 maddesi gereğince,
Abdurrahman TÜYS'nin TCK.nun 150 ve 173/3 maddesi gereğince,
Mubarrat Yener'in TCK.nun 150 ve 173/3 ve 6136 s.k.nun 13. maddesi gereğince ,
Erdoğan KAHİNOĞLU'nun TCK.nun 150 ve 173/3 maddesi gereğince,
Mustafa AYŞUR'un TCK.nun 150 ve 173/3 maddesi gereğince

tecsileyori talebiyle haklarında kamu davası açılmış olduğu anlaşıldı.

Sanık Mehmet Balaban müdafii Av. Remzi Kardeş vermiş olduğu bir dilekçe ile müvekkilinin tahliyesine karar verilmesini, zira iddianamede delillerin takdirini mahkemeye ait olmak üzere müvekkili hakkında dava açılmış olduğunu beyan etmiş olduğu görüldü. Tahliye talebinin muhtevî dilekçe dava dosyasına konuldu.

Av. Yılmaz Dereli , duruşma talik edildiği takdirde dosyayı tetkik edebilmeleri için tehir müddetinin dışında bir müddetle talike karar verilmesini ve ayrıca Mahir Çayan tarafından Uluda tehdidi içinde bulunduğu hususunu mahkeme huzarında iddia makamına bildirdiklerini beyan etti.

Av. Nebil Varay , dosyayı tetkik edebilecekleri bir müddet nazara alınarak talikte bulunulmasına ve 353 sayılı kanunun 90 inci maddesinin bahsetmiş olduğu evrak sureti almak hakkının istisali için mahkeme kalemine foto kopi makinesi getirmiş olduklarına bu imkanın faydalanılarak foto kopi temin etmeleri için dosyanın kendilerine açık bulundurulmasına talep ettiler.

Av. Paik Müsafer Anag , Her ne kadar Mahir Çayan'ın Uluda tehdidi altında bulundurulduğuna ve amcası ile amcasının bugün göz altına alınmış olmaları sebebiyle bunun bir başka olduğuna dair itirazlarda bulunmuş ve bunu yazılı şekilde vermesi duruşma yönetiminin kendisine bildirilmiş ise de yazılı dilekçeyi müteakip oturumlarda vereceğini beyan etti.

Karar vermek üzere heyet müzakereye çekildi.

GENELİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1) Sanık Mehmet Balaban hakkındaki tutuklama sebeplerinin devam etmesi ve henüz sorgusunun dahi icra edilmiş olması nazara alınarak tahliyesi hakkında müdafii tarafından derneğin olunan talebin reddine ,

2) İddianamede isimleri geçen şahıslardan bankalarda bulunan paraların bir tedbir olarak , ve iddianamede ileri sürülen soygun ve sair hususlardan gelir temin edildiğine dair iddia da nazara alınarak banka idarelerince bloke edilmesine,

3) Duruşmanın 23/8/1971 Pazartesi günü saat 10.00 a bırakılmasına oy birliği ile karar verilip açık olarak teahhüt edildi. 16/8/1971

Başkan

Üye

Üye

T. Kâtibi

TÜSTAV

ARŞİVİ

Duruşmanın bırakıldığı 23/8/1971 pazartesi günü Askerî Mahkeme Kurulunda bur değişiklik olmaksızın iddia makamında Hâkim Kd.Bnb.Naci Gür ve Dz.Yzb. Ülgen Sözer Tutunakta Astsby.KgÇvs. Sezgin Esmeray ve siv.Me.Gönlü Burdur hazır oldukları halde muayyen saatte askerî mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı.

Yapılan yoklamadan sanık İrfan Uçar dahil olmak üzere iddianamede belirtilen sanıkların gelmiş ve serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları görüldü. Yapılan müdafî yoklamasından Aykut Ergil, Yılmaz Dereli, Necdet Sağır, Faik Muzaffer Amaç, Yalçın Öztürk, Ali Yağar, Nebil Varuy, Turgan Arınır Sanık Akıncılar, Salim Yavuz, Erdoğan Koksall, Osman Fuat Toprakoglu, ve Remzi Kardeş'in gelmiş oldukları anlaşıldı. Ayrıca İstanbul Barosu Avukatlarından Av. Süleyman Alptekin, Necmi Demir ve İlkay Demir haklarına düzenlenmiş umumî vekâletnamesi olduğundan müdafîi olarak bulunacağını beyan etti. Tevdi etmiş olduğu Kartal ikinci Noterliğince düzenlenen 2/7/1971 tarih ve 10500 Yevmiye No.lu vekâletname tetkik edilerek dava dosyasına konuldu.

Geçen oturum hazır bulunmayan sanık İrfan Uçar'a As.Mahkeme Kurulu Tanıtilarak davaya bakmaya engel halleri hakkında bir istemi bulunup bulunmadığı soruldu:

Sanık İrfan Uçar As.Mahkeme Kuruluna karşı itirazı bulunup bulunmadığını söylemeyeceğim. Zira bağlangıçtan beri poliste işkence gördüğünü iddia makamını ıggal.eyleyen şahıslarak bildirdiğim halde Adli Tıbbı sevk edilmedim. Bu hususa Mahkeme zıttıktıkız de muttalidir. Bu itibarla askerî mahkeme kurulu nu davaya bakmaktan çekilmeye davet ediyorum. dedi.

Sanığın Askerî Mahkeme Kurulunu devadan çekilmeye davet etmesi üzerine keyfiyet tezekkür edildi.

GEREĞİ DÜ.ÜNÜLDÜ:

Geçen oturumda da bazı sanıklar ve müdafiler tarafından polisçe kendilerine işkence yapıldığı ileri sürülmüş ve bir kısmının tabibe ve Adli Tıbbı sevk edilmeleri istenmiştir. Bu konuda alınan ara kararında da belirtildiği üzere sanıkların veya Türkiyede yaşayan her şahsın kanun dışı bir işleme maruz kalmaları halinde kanunun tayin etmiş olduğu tahdit ile mükellef ilgili ve yetkili makamlar vardır. İsteyen her şahıs, bu konuda ihbar veya şikâyetle bulunma ya muhtardır. Sanıklardan bir kısmına taziyette bulunulduğu iddiaları ikame olunan dava ile resen ilgili bulunmamaktadır. Zira Mahkemeler, yargılanmadan edindikleri vicdanî ve kanunî kanaatle hüküm verir ve delilleri serbestçe kıymetlendirirler. Geçen oturumda alınan ara kararında da belirtildiği üzere sanıklardan bir kısmına taziyette bulunulmuş olduğu sübuta erse bile bunun, gerçeği söyletmeye matuf olarak mı yoksa polisin kendisi istediği şekilde ifade vermelerini temin için mi yapıldığını şu anda sanıkların sevk edileceği tabip tarafından tesbitine imkân yoktur. Ayrıca Mahkememiz yetkisini kanunlardan alan ve yalnızca Türk Milleti adına yargılama yapan bağımsız bir tezekküldür. Kuvvet ve kudretini Anayasadan alan bir organdır. Şu anda tarihî mahiyeti haiz olan bu davada sanıklar ve bazı müdafiler tarafından bu iddianın ısrarla ortaya konması, gayet davayak atıldığı iddiasını devaya vitrin yapmak şeklinde ve devanın kanunî ve hukukî usulü sebebine engellemek şeklinde bir maksada matuf değil ise sanıklar tarafından serd edilen ve sübut derecesi mahkemece meşhuk bulunan bu iddia sebebiyle Askerî Mahkeme kurulunun devadan çekilmeye gerek kanunî, gerekse vicdanî en küçük bir sebep bulunmadığına oy birliği ile karar verildi. 23/8/1971

Başkan

Üye

Üye

T.Katibi

Duruşmaya devamla sanık İrfan Uçar'ın kimliğinin tesbitine geçileceği sırada söz alan Av.Yılmaz Dereli Mahkemeye girişte Kışla kapısında kontrol sırasında evrak çantalarının ellerinden alındığını müdafîa sebebiyle çantalarının iadesini talep etti. İdarî görevle yetkili bulunan subaya : Gayet Çantalarında bıçak, tabanca V.S. şeklinde mahkeme salonuna sokulması yasaklanmış eşya mevcut değilse iadesi emredildi.

Söz alan Av.Faik Muzaffer Amaç, bu hususun yani çantalarının alındığının zapta geçmesini talep etti. Sanık İrfan Uçar'dan kimliği soruldu.

ARŞİVİ

Sanık İrfan Uçar, dosyayı tetkik edemedim. Avukatlarımla görüşemedim. Ayrıca arkadaşımız Mahir Çayanla , ceza evinde benim bulunduğum yere sevk edilmedikçe herhangi bir şey söylemeyeceğim, dedi.

Dosya tetkik edildi. müracaat eden bütün sanıklara dosyayı tetkik imkânının tanınmış olduğu görüldü. Ve ayrıca keyfiyet sanık müdafilerinden soruldu. Av.Nebil Varuyistediğimiz, her türlü evrakın suretini fotokopi olarak dava dosyasından alınmıştır. Dosya hacimli olduğu için gayet eksiklerimiz mevcut ise tamamlayacağız, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ;

353 sayılı Askerî Yargılama Usulü Kanunu'nun 90 ıncı maddesine göre müdafinin dosyayı tetkik etmesini ve istediği evrakın bir suretini almasını emirdir. Bu maddeye müstenazır olarak Ceza Muh.Us.Kanunu'nun 143ncü maddesi aynı hükmü taşımaktadır. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü muhtelif mütaleeleri ile dosyayı inceleme hakkının yalnızca müdafilere tanındığını belirtmiştir. Bu duruma rağmen As.Mahkememizin her türlü müdafaa hakkına itibar ettiğini göstermek ve her türlü müdafaa hakkının kullanılmasına yardımcı olmak amacıyla dava dosyasını ,müracaatta bulunan bütün sanıkların tetkikine açık tutmuştur. Ancak bu mevzuun keza sanıklar tarafından istisnar edildiği ve konuşmamak için vesiyle yapıldığı cereyan eden işlemlerden anlaşılmalıdır. Kanun,hakkın sui istimalini himaye etmez. Bu itibarla müdafaa hakkına tam bir iktibayı gösteren bu tutuma rağmen yargılamayı engellemek için bunun bir vesile ittihaz edilmiş olması itibarıyla kanunun açık hükmüne uyularak dava dosyasının sanık tarafından değil yalnızca müdafiler tarafından tetkik edilmesine;sanık İrfan Uçar kimaliği konusunda beyanda bulunmayacağını ifade etmiş olmakla iddianameden kimliğinin tetkik ve tesbitine oy birliği ile karar verilip açıklandı.23/8/71

Başkan

Üye

Üye

Tyrtanak Kätibi

İddianameden yapılan tesbite nazaran sanık kimliğinin,

İRFAN UÇAR: Tayyar oğlu 1947 doğumlu Bolu Karamanlar köyü ,Cilt:41, Sayfa:135, Hane:19/4 nüfusuna kayıtlı Ankara Çankaya Yıldız Mahallesi No:29 da mukim .Ankara Orta doğu Tek.Ün. Makina Müh.Bölümü son sınıfta E:1962 No. lu Öğrenci. Askerî Ceza evinde tutuklu, olduğu anlaşıldı.

30/7/1971 Tarih ve 971/171 Esas Sayılı İddianamenin sanık İrfan Uçar la ilgili olan kısımları As.Savcı tarafından okundu:

Okunan iddianameye nazaran Sanık İrfan Uçar hakkında: TCK.nun 141/5, 142/1 ve 151 inci maddeleri gereğince kamu davasının açılmış olduğu anlaşıldı.

Açık olarak duruşmaya devamla , sanıkların sorgularının tesbitine geçildi.

1-MAHIR ÇAYAN: hakkında Polis Provokasyonuna müsteniden İsrail Başkonsolosu Elrom'u öldürdüğüm iddiasıyla dava açılmıştır. Bütün bu tertiplere benim de diğer sanıklarınxxxxxxxkarak gibi müdafaa hakkım olması gerekir.Halbu ki diğer sanıklardan ayrı olarak Selimiye Kışlasında tutuklu bulunurken,Avukatlarımla görüşme imkânım olmuyor. Bundan dolayı da bir haftadan beri açlık grevine başladım. Hakkında bu istisnai tedbirler kaldırılmadığı sürece konuşmayacağım , dedi.

Söz alan Askerî Savcı ,Sanık Mahir Çayan diğer tutuklulardan ayrı olarak Selimiye Kışlasında muhafaza altında bulundurulmaktadır. Zira bu sanık keşme teşebbüsleri içindedir.Bu konudaki faaliyetlerini gösteren ve kendisine ait el yazısı ile yazılmış mektupları ele geçirilmiştir.(El yazısı mektuplar sanık tarafından tetkik edildi. kendisi tarafından yazıldığına bildirdi.) "Sevgili Amca, " hitabını taşıyan(12/8/1971 Selimiye) ve 13/8/1971 tarihli mektuplar Askerî savcı tarafından okundu. Bu mektuplarda sanık Mahir Çayan'ın firar edebilmek için kendisini hastahaneye sevk ettirme yollarını aradığını orada bulunan muhafızlara bir hemşire vasıtasıyla şay verildiği, ve onları uyutup kaçabilmesini teminen kendisine uyku ilâcı gönderilmesini istediği, ayrıca kendilerinin istenilen şekilde cezalandırılmaktan kurtulmaları için bir şahsın

girilmesi cihetine gidilmesi ve ilgililerce pazarlık yapılması yolunun seçilmesini tavsiye ettiği, kaçmadan önce elinde bulunan paraların dışarıda bulunan arkadaşlarına iletildiği ve kaçma yollarını aramakta olduğuna dair mektup Askerî Savcı tarafından okunduktan sonra Askerî Savcı devamla: Böyle kaçırma olayı karşısında, karşılarında Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarını bulacakları tabiidir. Ancak bulun dışında halkın tepkisinin ne olacağını şimdiden kestirmeye imkân yoktur, dedi. Sanıkların ve müdafilerin başlangıçtan beri duruşmayı ve yargılamayı engelleme yoluna saptıkları Lenin'in 1905 yılında Sitasolovadax hapishanesinde bulunan arkadaşlarına verdiği taktik ile bu engellemelerin benzerlik arzettiğini ifade ederek Lenin tarafından Yoldaşlara yazılan mektubu okundu. Bu mektupta, Leninin Hapishanede bulunan Yoldaşlarına Mahkemeyi tanımamak ve engellemek ve bir ajitasyon vasıtası olarak kullanmak için talimat verilmiş olduğu görüldü. As.Savcı, Lenin Aynı Mektubundax Avukatlar hakkında da pasajlar bulunduğunu beyan ederek, sayın müdafileri bundan tenzih ederim, ancak Lenin'in bu mektubunda bahis mevzuu edildiği için okumak zorundayım, dedi. Ve okuduğu mektup ile diğer, sanığın mektuplarını dava dosyasına koymak üzere tevdi etti.

Söz alan Mahir Çayan, Ben arkadaşlarımdan farklı muamele gördüm. Onlardan ayrı olarak Selimiye'de Mevkuf tutuldum. Yaptığım müracaatlara sen bizim özel misafirimizsin diye cevap verildi. Ben de bundan kurtulmak için yollar aradım. Mektupta istediğim uyku ilâcı muhafızları uyutmak için değil, gerekirse intihar etmek içindir. İnsan hakları Evrensel Beyannamesine aykırı hareket ediliyor. Avukatlarımla görüştürülüyorum. Bundan dolayı bu yola baş vurdum. Askerî savcı Leninin Komünist Yoldaşlarına duruşmaları ne şekilde sabote etmeleri gerektiğine dair bir mektubunu okuyarak bizim de hareketlerimizi aynı taktik içinde göstermek istedi. Haddi zatında biz, müdafaa imkânları tanımadığı için, yani arkadaşlarıma poliste dayak atıldığı ve ben onlardan ayrı bir yere konduğum için bu davranış içinde bulunmaktayız, dedi.

Söz alan sanık müdafii Avukat Yılmaz Dereli, Sayın Savcı tarafından bize sataşmıştır. Marksist-Leninist bir taktik içinde bulunduğumuz ima edilmiştir. Böyle bir şeyi red ederim. Müvekkilim olan Mahir Çayan'ın ayrı bir yerde tutulması kendisine işkencedir. Bundan dolayı da konuşmamakta haklıdır, dedi.

Söz alan Askerî Savcı Ülgen Sözer: Sanık Mahir Çayan gereken her türlü tıbbi tedaviye tabi tutulmuştur. Günlerce devam eden ifade alma süresince kendisine arkadaşına muamele gösterilmiştir. Ne söylemişse zabitlere aynen geçirilmiş ve okuyarak imzalamıştır. Buna rağmen sanığın kaçma teğebbüsleri, muhafızlarını kandırma çabaları müşahade edildiği için daha müteyakkız davranılma lüzumu duyulmuştur. Sanık Mahir Çayan, mektubunda kaçma teğebbüslerini iltibasa meydan vermeyecek şekilde açıklamıştır. Uyku ilâcı istemini intihar maksadına bağlaması bir tevilden ibarettir. Sanık, imkânları mevcut iken bile intihar yoluna gitmemiştir. Biz Lenin'in mektubunu Komünistlerin taktiklerini açıklamak bakımından okuduk. Okurken de Sayın müdafileri tenzih ettiğimizi bildirdik. Kaldı ki, mektupta komünistlerin müdafii avukatlara karşı ne gibi ölçüler içinde buldukları belirtilmiştir, dedi. Sanık ifade vermektense buna rağmen çekinirse dosyada bulunan ifadelerinin okunmasını talep ediyoruz, dedi.

Sanık müdafilerinden Avukat Faik Muzaffer Amaç, sanığın farklı muameleye tabi tutulması hakkında 3 sayfadan ibaret bir dilekçe verdiğini ve bunun okunmadığına belirterek okunmasını talep eden bir sayfadan ibaret bir dilekçe verdi. Sanık müdafii tarafından verilen 23/8/1971 tarihli dilekçe ile şu anda verdiği 23/8/1971 tarihli dilekçe aynen ve harfiyen okunarak dosyasına konuldu:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Askerî Mahkemelerin, ikame olunan bir dava hakkında ne şekilde işlem yapacakları hususu kanunlarla düzenlenmiştir. Bunun dışında Askerî Mahkemenin tutukluların özlük işleri, konulacak yer, ziyaretleri ve sair hususlar hakkında yani idari ve icrafî bir mahiyet arz eden işlemler hakkında herhangi bir ilgisi ve yetkisi mevcut değildir. Esasen kanun vazii hâkim ve mahkemeyi yalnızca yargılamadan elde edeceği

bilgi ,belge ve delillerle bağlı kılmalıdır. Yargı işi ile mükellef bulunan mahkemelerin bunun dışında kalan idari işlemlerle ilgilenmeleri esasen,ya kışkırtıcı ve kızgınlık veya aksine olarak merhamete yol açmak ve hâkimi tarafsız bir psikoloji jçinden çıkartmak sonucunu doğuracağı içindir ki: infaz ve diğer işlemler mahkemenin yani yargılama ve duruşmanın sahası dışında bırakılmıştır.

Sanıkların müdafileri ile görüşürölme ,diğer sanıklarla Mahir Çayan'ın bir arada tutuklu bulundurulmalarına mütedair talepler mahkemenin değil idari makamların sahasına girmektedir. Bu itibarla ~~kanunun~~ iddiaların takdir ve tezekkür edilmek üzere sıkı yönetim Komutanlığına iletilmesine,

Usul Kanunlarında serbest delil ikamesi vicdani ve hukuki kanaat ölçülerine göre yargılama yapmayı emir bulunmaktadır. Bir sanığın duruşmada konuşup konuşmaması kendi bileceği bir iştir. Hiç bir suretle konuşmaya zorlanamaz. Böyle bir durumda mahkemenin engellenmek istenmesi yanında susmak ve konuşmamanın susmak ve bir müdafaa tarzı olarak seçilmiş olması da mümkün olduğuna göre : Sanık Mahir Çayan'ın sorgu vermemek hususundaki beyan ve iradesi nazara alınarak 353 sayılı Kanununun 156 inci Md.de (Sanığın Askeri Savcı tarafından düzenlenen tutanaktaki ifadesi ikrarına delil olmak üzere okunabilir.) geklindeki hükmünün sanığın mutlaka sorguya zorlanmama-
cağına ilişkin esmesi(?) içinde sanığın dosyada bulunan sorgu zabıtnamele-
rinin okunması ile iktifa olunmasına ,bu maksadla duruşmanın aynı gün saat:
14.00 e bırakılmasına oy birliği ile karar verilip tefhim edildi. 23/8/1971

Başkan

Üye

Üye

Tşkâtibi

TÜSTAV ARŞİVİ
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ